

Výzva k systematické podpoře participativního rozpočtování v České republice.

Společná výzva Agory CE, o.p.s. a Alternativy Zdola, z. s.

V současnosti je na mapě České republiky již 30 obcí, které zavádí participativní rozpočtování či se o jeho zavedení pokusily. Naprostá většina těchto participativních rozpočtů začala vznikat v letošním či loňském roce. Stále jsme však na počátku využití této metody zapojení občanů do spolurozhodování o věcech veřejných.

Participativní rozpočtování má mnoho podob a ve svých pokročilých formách se může stát velmi efektivním nástrojem pro posun k deliberativní podobě demokratického vládnutí na lokální úrovni. V současnosti je u nás participativní rozpočtování podobně jako ostatní postupy pro zapojování veřejnosti do rozhodování jen velmi okrajovou a nevelmi rozvinutou záležitostí, a to i v obcích, které s ním začínají pracovat. Z hlediska míry zapojení obyvatel, témat, která řeší, a množství financí, o kterých lidé rozhodují, se **jedná stále o zárodky možných změn.**

Tato výzva je určena zástupcům všech obcí v ČR, aby se o metodu participativního rozpočtu zajímali, rozmyšleli o ní, seznamovali se s ní, s praktickým využitím u nás a jinde ve světě, a aby odvážně, ale promyšleně ji aplikovali ve svých obcích a městech. Využití participativního rozpočtu může přinést vaší obci, občanům a komunálním politikům samotným mnoho užitku - ovšem pouze za předpokladu, že se vedení **obce rozhodne tomuto postupu věnovat dostatečné kapacity.** V tom případě může participativní rozpočtování sloužit již nejen jako mechanismus pro vytipování a realizaci drobných investic ve veřejném prostoru, ale i jako nástroj pro koncepční rozhodování postavené na analýze potřeb a zájmů obyvatel, budování lepších vztahů mezi občany, politiky a úředníky a v neposlední řadě slouží ke zvýšení ochoty občanů sdílet zodpovědnost za správu města.

Vyzýváme proto vedení obcí v ČR, aby při využívání participativního rozpočtu věnovali tomuto nástroji **dostatek finančních a zejména personálních kapacit** a aby se věnovali zdokonalování ve využití tohoto všestranného nástroje pro zapojení veřejnosti do rozhodování zejména s ohledem **na zlepšování podmínek pro dialog mezi občany a radnicí.**

To znamená především vytváření podmínek pro setkávání, diskusi nad podněty občanů, ale také zlepšení informovanosti o tom, jak obec funguje a může pomáhat svým občanům tyto podněty řešit. Pracovníci radnic by měly získat čas a dovednosti, které jim takovou komunikaci s občany umožní.

Vyzýváme vedení obcí, aby **participativní rozpočtování začleňovali vhodným způsobem mezi ostatní aktivity,** kterými podporují zapojení občanů a občanskou společnost a její aktivity, tak aby pomohlo nejen aktivizovat občany pro rozhodování, ale aby vedení obce poskytovalo také informace a zpětnou vazbu **pro strategické rozhodování a plánování.**

To znamená především vytvoření podmínek pro příjem a následné vyhodnocování podnětů od občanů způsobem, který umožňuje na ně rychle reagovat. Zároveň to znamená schopnost zohlednit zapojení různých skupin včetně těch ohrožených sociálním vyloučením v různých programech, od komunitního plánování v sociálních službách, přes grantové programy až k ad hoc participativním procesům.